

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **A. d. s. s., a. s.,** K., IČO: X., zastúpeného AK C., s.r.o., K. IČO: X. proti žalovanému: **A. s. r. o.,** R., IČO: X., **o zaplatenie 96 594,30 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III. pod sp. zn. 22/127/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti medzitýmnnemu rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/356/2008-105 zo dňa 15. júla 2009 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava III. č. k. 22Cb/127/2008-77 zo dňa 14. októbra 2008, v znení opravného uznesenia č. k. 22Cb/127/2008-95 zo dňa 7. novembra 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava III., ako súd prvého stupňa, medzitýmnnym rozsudkom č. k. 22Cb/127/2008-77 zo dňa 14. 10. 2008 v spojení s opravným uznesením č. k. 22Cb/127/2008-95 zo dňa 07. 11. 2008 určil, že žalobcovi nevznikol nárok na storno provízie voči žalovanému.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca sa žalobou zo dňa 13. 06. 2008 domáhal zaplatenia sumy 96 594,30 eur (2 910 000,-- Sk) s príslušenstvom z titulu vrátenia storno provízie na základe zmluvy o obchodnom zastúpení v oblasti organizácie sprostredkovania starobného dôchodkového sporenia, uzavretej dňa 01. 11. 2004 a dodatku č. 1 z 02. 02. 2005 a prílohou č. 1 sú provízne podmienky. Zmluvou sa organizátor zaviazal pre zastupujúceho vykonávať činnosť smerujúcu k tomu, aby záujemca o uzatvorenie zmluvy o sprostredkovaní starobného dôchodkového sporenia podľa § 111 zákona č. 43/2004Z. z.

o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o starobnom dôchodkovom sporení) mal príležitosť so zastúpeným takúto zmluvu uzatvoriť. Za vykonanie činností sa zastúpený zaviazal zaplatiť organizátorovi províziu. Podľa zmluvy sa provízia organizátora určovala osobitne z provízie každého sprostredkovateľa (PS), ktorý vykonáva pre zastúpenú obchodnú spoločnosť službu na základe zmluvy o sprostredkovaní starobného dôchodkového sporenia, uzavretie ktorej pre zastúpeného sprostredkoval organizátor. Podľa províznych podmienok sprostredkovateľov v časti upravujúcej podmienky zániku nároku na províziu STORNO PROVÍZIE, ak zanikol nárok sprostredkovateľa na províziu a bol povinný uhradiť storno províziu, rovnaká povinnosť vznikla v rozsahu vyplatenej provízie aj žalovanému. Táto storno provízia bola uplatnená voči žalovanému dňa 09. 11. 2007 vo výške 2 910 000,-- Sk.

Súd vydal platobný rozkaz č. k. 33Rob/537/2008-48 zo dňa 15. 07. 2008, ktorý sa žalovanému nepodarilo doručiť do vlastných rúk, a preto platobný rozkaz uznesením zrušil a vo veci nariadil pojednávanie.

Prvostupňový súd uviedol, že v danom prípade bolo potrebné najskôr rozhodnúť len o základe žaloby medzitýmnym rozsudkom, nakoľko samotné preskúmanie výšky stornoprovízie by si vyžadovalo značne náročné znalecké dokazovanie. Súd dospel k záveru, že žalobcovi nevznikol nárok na uplatnenie stornoprovízie voči žalovanému, pretože v zmluve o obchodnom zastúpení ani v províznych podmienkach nemajú zmluvné strany dohodnuté ustanovenia o stornoprovízii organizátora. Stornoprovízie si dohodol žalobca iba so sprostredkovateľmi, s ktorými uzatvoril zmluvy žalobca priamo a provízne podmienky uzatvoril žalobca so sprostredkovateľmi, a preto žalobcovi vznikol nárok na stornoprovízie iba voči sprostredkovateľom vo výške 100%, a preto by ďalšie uplatnenie stornoprovízie aj voči žalovanému, ako organizátorovi, bolo duplicitné. Žalobca uzatvoril zmluvu s organizátorom, súčasťou ktorej sú provízne podmienky, podľa ktorých má organizátor nárok na províziu odvodenú od provízie sprostredkovateľov, ale žiadne ustanovenia o stornoprovíziách a podmienkach na uplatnenie stornoprovízie voči organizátorovi neboli zmluvne dohodnuté, a preto nemá žalobca právny titul na uplatnenie stornoprovízie voči žalovanému ako organizátorovi.

Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 3Cob/356/2008-105 z 15. 07. 2009, medzitýmny rozsudok Okresného súdu Bratislava III. ako vecne správny potvrdil. V odôvodnení sa obmedzil len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu podal na podnet žalobcu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky.

V dovolaní uviedol, že okresný súd sa v odôvodnení medzitýmneho rozsudku nedostatočne vysporiadal s otázkou, z akého dôvodu považuje plnenie storno provízie žalovanému za duplicitné plnenie.

Tiež sa nevysporiadal s otázkou prepojenia zmluvy o obchodnom zastúpení s jednotlivými zmluvami o sprostredkovaní starobného dôchodkového sporenia, ktoré majú pre konanie podstatný význam, a od ktorých sa odvodzuje nárok žalobcu na vrátenie zaplatenej provízie od žalovaného, ak nastanú okolnosti uvedené v províznych podmienkach pre sprostredkovateľov, následkom čoho vec nesprávne právne posúdil.

Okresný súd zároveň nesprávne skonštatoval, že žalobca uzatvoril zmluvu s organizátorom, súčasťou ktorej sú provízne podmienky, podľa ktorých má organizátor nárok na províziu odvodenú od sprostredkovateľov, ale žiadne ustanovenia o stornoprovíziách a podmienkach na uplatnenie stornoprovízií voči organizátorovi neboli zmluvne dohodnuté, a preto nemá žalobca právny titul na uplatnenie stornoprovízií voči žalovanému.

Súd sa dôsledne neriadil ustanovením § 266 ods. 2 Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ), keď vyhodnotil výraz „zánik nároku na províziu“ ako odlišný od výrazu „storno provízia“.

Pri výklade vôle podľa ustanovenia § 266 ods. 1 a 2 ObZ nemôže byť východiskom len sám prejav vôle, resp. vôľa konajúceho v momente, kedy prejav vôle urobil. Výklad sa musí opierať o komplexný pohľad na okolnosti prípadu s prihliadnutím na samotné jednanie o uzavretí zmluvy, prax, ktorú si strany vo vzájomnom obchodnom styku zaviedli a ich správanie po uzavretí zmluvy (ZSP 56/2004).

Súd na výklad tohto pojmu použil ustanovenie § 266 ods. 4 ObZ, podľa ktorého v pochybnostiach pri výklade výrazu, ktorý pripúšťa rôzny výklad, treba vykladať na ťarchu strany, ktorá ako prvá v konaní tento výraz použila. Ak by sa súd zaoberal významom použitého výrazu v texte, v ktorého názve je použitý, zistil by, že sa zaoberá podmienkami zániku nároku na výplatu provízie, ako aj na jej vrátenie, ak už bola zaplatená.

Rozhodnutie okresného súdu je nepreskúmateľné, pretože v rozsudku absentuje jasný výklad o tom, ktoré skutočnosti má súd za preukázané a ktoré nie. Súd neuviedol ani skutočnosti, na základe ktorých k svojmu názoru dospel.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa trpí aj tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p.). Súd v dôkaznom konaní nepostupoval v súlade s ustanovením § 120 O. s. p. a nevykonal, resp. nevyhodnotil dôkaz, ktorý mal poslúžiť k verifikácii právne významnej skutočnosti (provízne podmienky). Nedostatok odôvodnenia rozhodnutia je porušením základného práva účastníka na spravodlivý proces.

Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. II. ÚS 410/06 z 02. 08. 2007), podľa ktorého aj rozsudok všeobecného súdu len o základe prejednávanej veci – tzv. medzitýmny rozsudok – musí obsahovať odôvodnenie preukázateľne vychádzajúce z objektívneho postupu pri zisťovaní skutkového stavu pre rozhodnutie.

Uvedené pochybenia neodstránil na základe odvolania žalobcu ani krajský súd, keď rozhodnutie okresného súdu napriek dostatočnej argumentácii odvolateľa nenapravil a toto rozhodnutie potvrdil.

Na základe uvedeného je dovolateľ toho názoru, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie súdov vo veci ako aj, že rozhodnutia súdov spočívajú v nesprávnom právnom posúdení.

S poukazom na § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/, c/ O. s. p. navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K podanému mimoriadnemu dovolaniu sa vyjadril žalobca, ktorý sa stotožnil s názorom generálneho prokurátora. Ďalej uviedol, že žalobcovi nie je zrejmé, ako dospeli súdy ku konštatovaniu o „ďalšom uplatnení stornoprovízií“, keďže žalobca si neuplatňuje žiadne stornoprovízie voči sprostredkovateľom. Provízie žalovaného ako organizátora a provízie sprostredkovateľov sú dve rozdielne provízie, čo vyplýva aj zo zmluvy o obchodnom zastúpení. Provízia organizátora je dohodnutá v zmysle províznych podmienok zmluvy o obchodnom zastúpení (bod 1) ako jeho vlastná provízia za činnosť v zmysle dohodnutých zmluvných podmienok a provízia sprostredkovateľa je dohodnutá za vykonávanie činnosti sprostredkovateľa (bod 1 províznych podmienok sprostredkovateľa).

Skutočnosť, že výška provízie organizátora sa „určuje osobitne z provízie každého sprostredkovateľa“ neznamená, že ide o jeden a ten istý nárok, ale vyjadruje výlučne iba spôsob určenia výšky provízie organizátora (žalovaného). Samostatnosť týchto nárokov potvrdzuje aj uzatvorenie dvoch typov zmlúv ako nezávislých právnych titulov, zakladajúcich nezávislé právne nároky oprávnených subjektov (organizátora aj jednotlivých sprostredkovateľov) na vyplatenie im prináležiacich provízií. Preto žalobca uviedol, že podmienky zániku nároku na províziu boli medzi žalobcom a žalovaným dohodnuté a tieto podmienky nepripúšťajú rôzny výklad a sú preto dostatočne zrozumiteľné a určité, právny záver súdu prvého stupňa o neexistencii dohody o podmienkach zániku nároku na provízie je nesprávny.

Žalobca sa tiež stotožnil s názorom generálneho prokurátora, že rozhodnutie okresného súdu je nepreskúmateľné, nakoľko neobsahuje náležité odôvodnenie, ani definovanie skutočností, zohľadnenie ktorých bral súd na zreteľ pri rozhodovaní a ktorých uvedenie je nevyhnutné pre právne posúdenie veci. Žalobca poukázal na aktuálnu judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia za porušenie práva na spravodlivé konanie.

Keďže odôvodnenie predmetných rozsudkov jasne a zrozumiteľne nedáva odpovede na všetky zásadné právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany a súčasne je v príkrom rozpore s predloženými dôkazmi, je v rozpore s právom

na súdnu ochranu a s princípmi spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Žalobca preto navrhol, aby súd napadnutý rozsudok okresného súdu a aj napadnutý rozsudok krajského súdu uznesením zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alebo aby zmenil napadnuté rozhodnutie tak, že návrhu žalobcu vyhovie v plnom rozsahu.

Žalovaný sa k podanému mimoriadnemu dovolaniu nevyjadril, keďže sa mu ho nepodarilo doručiť, resp. v mieste sídla zásielku neprevzal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu účastníka konania (§ 243g O. s. p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania dovolateľ odvodzoval splnením podmienok ustanovených v § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/, c/ O. s. p.

Podľa § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O. s. p. a ak sú tu dané dovolacie dôvody uvedené pod písm. a/ až c/.

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p., ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Podľa § 159 ods. 1 O. s. p. doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný.

Súd doručuje písomnosť sám alebo poštou. Súd môže doručiť písomnosť aj prostredníctvom súdneho exekútora, orgánu obce alebo príslušného útvaru Policajného zboru a v prípadoch ustanovených osobitným predpisom aj prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (§ 45 ods. 1 O. s. p.). Písomnosti, ktoré sú určené orgánom alebo právnickým osobám, sa doručujú postupom podľa § 48 ods. 1, 2, 3 O. s. p., prípadne podľa § 49 O. s. p., ak si zvolili zástupcu s plnomocenstvom na celé konanie.

Podľa § 29 ods. 3 O. s. p. súd môže ustanoviť opatrovníka aj účastníkovi, ktorý je právnickou osobou, ak jej nie je možné doručiť písomnosť na adresu sídla uvedeného v obchodnom registri alebo v inom registri a jej iná adresa nie je súdu známa; ak sa nepodarilo doručiť písomnosť na jej známu adresu v cudzine.

Okresný súd Bratislava III. doručoval návrh a predvolanie na súdne pojednávanie na poslednú evidovanú adresu žalovaného, uvedenú v obchodnom registri. Nakoľko žalovaný sa na poslednej evidovanej adrese nenachádzal a nepodarilo sa zistiť, kde sa nachádza, súd mu ustanovil opatrovníka podľa § 29 ods. 3 O. s. p. uznesením zo dňa 20. 09. 2008. Uvedená skutočnosť však vyplýva len z odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu, no v spise sa vyhotovené uznesenie nenachádza.

Z obsahu spisu (fotokópie) vyplýva, že Okresný súd Bratislava III. doručoval medzitýmny rozsudok č. k. 22Cb 127/08-77 zo 14. 10. 2008 (v záhlaví uvedený aj konateľ spoločnosti P. F.) na adresu miesta podnikania žalovaného. Opatrovníkovi medzitýmny rozsudok doručovaný nebol. Zásielka sa vrátila ako nedoručená. Písomnosti, ktoré sú určené právnickým osobám, sa doručujú pracovníkom oprávneným prijímať tieto písomnosti a ak ich niet, doručuje sa písomnosť, ktorá je určená do vlastných rúk, tomu, kto je oprávnený za právnickú osobu konať (§ 48 ods. 1 druhá veta O. s. p.). Ak nie je možné doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla, uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je súdu známa, písomnosť sa považuje po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak ten, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, sa o tom nedozvie (§ 48 ods. 2 O. s. p.).

Proti medzitýmnemu rozsudku podal žalobca odvolanie. Rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil prvostupňové rozhodnutie, bol doručovaný právniku

zástupcovi žalobcu a opatrovníčke M. P. (súdnej tajomníčke súdu) ako zástupkyňi žalovaného, ktorá však ustanovená súdom nebola. Keďže napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nebol riadne doručený účastníkovi konania - žalovanému v zmysle cit. ustanovení o doručovaní súdnej zásielky určenej do vlastných rúk, nenadobudol právoplatnosť v zmysle § 159 ods. 1 O. s. p.

Mimoriadne dovolanie ako opravný prostriedok smeruje vždy proti právoplatnému rozhodnutiu súdu. Riadne doručenie rozsudku účastníkovi konania je základnou podmienkou pre nadobudnutie právoplatnosti. Pokiaľ rozsudok nenadobudol právoplatnosť, nie je splnená zákonná podmienka § 243e ods. 1 a nasl. O. s. p. na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom.

V konaní o mimoriadnom dovolaní platia primerane ustanovenia o konaní na dovolacom súde (§ 242 až § 243d), ak tento zákon nestanovuje niečo iné (§ 243i ods. 2 O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, dospel k záveru, že neboli splnené podmienky prípustnosti mimoriadneho dovolania a dovolací súd z tohto dôvodu mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora v zmysle § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 a § 243i ods. 2 O. s. p. odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je opravný prostriedok prípustný.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Alena P r i e c e l o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová